

Prečo dostala Slovenská republika pokutu milión eur?

Rozsudkom Súdneho dvora EÚ z dňa 4. júla 2018 bola Slovenskej republike uložená povinnosť zaplatiť Európskej komisii paušálnu pokutu vo výške 1 000 000 EUR, ako aj penále vo výške 5 000 EUR za každý deň omeškania s vykonaním opatrení potrebných na naplnenie rozsudku v kauze skládky Považský Chlmec.

Kauza skládky Považský Chlmec

Slovenská republika bola rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie vo veci skládky Považský Chlmec¹ v apríli 2013 odsúdená za porušenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Konkrétne Súdny dvor EÚ konštatoval: *„Slovenská republika tým, že povolila prevádzkovanie skládky odpadov Žilina – Považský Chlmec bez plánu úpravy skládky a bez toho, že by bolo prijaté konečné rozhodnutie o tom, či táto skládka môže pokračovať vo svojej prevádzke na základe schváleného plánu úpravy, nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 14 písm. a) až c) smernice Rady 1999/31/ES z 24. apríla 1999 o skládkach odpadov.“*

Z uvedeného rozsudku je zrejmé, že v zmysle európskej legislatívy bolo potrebné, aby prišlo ku vypracovaniu plánu úprav skládky a jeho následnému schváleniu.

Slovenská republika mala teda následne dve možnosti. Buď povoliť pokračovanie prevádzky dotknutej skládky na základe plánu úpravy skládky, ktorý spĺňa požiadavky smernice 1999/31 o skládkach, alebo nariadiť ukončenie prevádzky a pristúpiť k definitívnemu zatvoreniu tejto skládky v súlade s článkom 13 uvedenej smernice.

Legislatívne kroky Slovenskej republiky

Kedže slovenský zákon o odpadoch, resp. zákon o integrovanej prevencii a kontrole životného prostredia² v danom čase neobsahoval povinnosť

vypracovať plán úprav skládky, resp. zodpovedajúcu kompetenciu Slovenskej inšpekcie životného prostredia, bol tento nedostatok priebežne napravený legislatívnou zmenou vtedajšieho zákona o odpadoch³ účinnou od 1. 12. 2015.

Nová úprava v zákone o odpadoch pozostávala predovšetkým z kompetencie Inšpekcie životného prostredia vyzvať prevádzkovateľa, aby predložil plán úprav skládky odpadov v lehote stanovenej inšpekciou. Inšpekcia zároveň dostala kompetenciu dodatočne plán úprav skládky odpadov schvaľovať.⁴ Dôvodom nebola vtedy len skládka Považský Chlmec, ale aj iné skládky v podobnej situácii.

Ďalšie legislatívne zmeny nasledovali v máji 2017, keď bola prijatá novela zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia⁵, ktorou boli zvýšené sadzby pokút v prípade nesplnenia povinností v súvislosti s uzatváraním a rekultiváciou skládok a tiež boli upravené súvisiace povinnosti prevádzkovateľov.

Hlavným cieľom ďalšej novely zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia⁶ účinnej od 1. 7. 2018 bolo upraviť pravidlá uzatvárania skládok odpadu v súlade s námietkami Európskej komisie.

Novela doplnila možnosť vydania zmeny integrovaného povolenia z dôvodu uzavretia skládky odpadov alebo jej časti alebo na vykonanie jej

rekultivácie, ktorého súčasťou je aj stavebné konanie, aj bez predloženia aktuálneho výpisu z katastra nehnuteľností k pozemkom a stavbám, v ktorých je alebo má byť povolená prevádzka umiestnená. Inšpekcia v takom prípade vydá rozhodnutie, ktoré je podkladom pre možnosť uplatnenia práva na primeranú jednorazovú náhradu za obmedzenie užívania pozemku, ktorú taktiež zaviedla táto novela.

Novela účinná od 1. 7. 2018 je priamou odozvou na nemožnosť vydania rozhodnutia o uzatvorení časti skládky Považský Chlmec – 2c, kde bolo prekážkou skončenia konania právoplatným rozhodnutím vo veci samej problematické preukazovanie vlastníckeho alebo iného práva oprávňujúceho zriadiť na pozemku stavbu alebo právo k stavbe.

Postup pri skládke Považský Chlmec

V prípade skládky Považský Chlmec začala Slovenská inšpekcia životného

prostredia ešte 31. 5. 2013 konanie na účely vydania zmeny integrovaného povolenia predmetnej skládky. Cieľom bolo túto skládku uzavrieť a zaistiť jej monitorovanie po uzatvorení. Slovenská republika si teda zvolila druhú možnosť a neplánovala ponechať skládku v prevádzke.

Napriek tomu, že sa konanie s cieľom skládku Považský Chlmec uzatvoriť a zaistiť jej monitorovanie začalo už na jar 2013, musel Súdny dvor EÚ konštatovať, že slovenské orgány ani za viac ako päť rokov neprijali konečné rozhodnutie o uzatvorení a rekultivácii celej skládky (časti za, zb a zc). Skládka síce svoju činnosť ukončila, takže odpad sa už na ňu už dlhú dobu nenaváža, ale nebola uzatvorená v súlade so smernicou 1999/31 o skládkach, čo naďalej predstavuje porušenie európskej legislatívy.

Tento fakt je dôležitý z celkového pohľadu na problematiku. Slovenská legislatíva upravuje veľké množstvo konaní súvisiacich s vydávaním povolení

a ich zmien, pričom ich trvanie je veľmi dlhé.

V tomto konkrétnom prípade aj napriek všetkej snahe zúčastnených správnych orgánov nebolo možné za päť rokov vydať konečné právoplatné rozhodnutie, ktorým by prišlo ku uzatvoreniu skládky. S akou dlhou dobou má potom počítať prevádzkovateľ, keď správne orgány nemajú dôvod prejavíť takúto snahu?

Možno aj s ohľadom na predmetnú kauzu stojí za zváženie, či zásadná zmena právnej úpravy, ktorá by dokázala urýchliť proces povoľovania prevádzok (alebo aj ich uzatvárania) akéhokoľvek druhu, by nebola namieste.

Postoj Súdneho dvora EÚ bol v tomto smere jednoznačný, členský štát sa nemôže odvolávať na ustanovenia, prax alebo stav svojho vnútroštátneho poriadku s cieľom odôvodniť nesplnenie povinností. Podľa súdneho dvora mala Slovenská republika do-

statok času, aby uskutočnila potrebné kroky a vydala súvisiace povolenia.

Po poslednej, vyššie spomínanej, novele zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia by už mala mať Slovenská inšpekcia možnosť čo najrýchlejšie potrebné rozhodnutie vydať, aby penále uložené rozsudkom Súdneho dvora EÚ boli čo najnižšie. Príslušné správne konanie bolo, podľa našich informácií, už začaté.

Mag. Annamária Tóthová
Dvořák Hager & Partners,
advokátska kancelária, s. r. o.

- 1 Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 25. 4. 2013, vec C-331/11
- 2 Zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia v platnom znení
- 3 Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v platnom znení v období 1. 12. 2015 – 31. 12. 2015.
- 4 Zákon č. 262/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, článok III.
- 5 Zákon č. 148/2017 Z. z.
- 6 Zákon č. 193/2018 Z. z.